

29. november, praznik republike

Letošnji praznik republike je že 38. po vrsti od tedaj, ko je na zgodovinskem zasedanju bil v Jajcu konstituiran AVNOJ kot vrhovno, zakonodajno in izvršno telo. Takrat so bili položeni temelji nove državne skupnosti jugoslovanskih narodov, katere formiranje pa se je pričelo že 1941. Po svoji razredni naravi je nova država imela vsa obeležja diktature proletariata, glede na številčnost udeležbe naših narodov v osvobodilni in revolucionarni borbi pa je AVNOJ predstavljal specifično demokratično obliko oblasti. V Jugoslaviji je bila uzakonjena nacionalna enakopravnost vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, kot tudi njihova odločnost, da se združijo v državo, izgrajeno na demokratičnih in federativnih principih.

Odločitve in sklepi II. zasedanja AVNOJ so imeli velik odmev tako doma kot v svetu. Bili so impuls narodnoosvobodilnem boju in gibanju do njegove končne zmage. Učvrstile so tudi odločnost vojske in naroda, da v tej dolgi in krvavi borbi krona vse dotakratne uspehe. Za tiste sloje naroda, ki se še niso opredelili, pa tudi za

tiste, ki so še vedno bili pod vplivom reakcionarnih sil, so odločitve zasedanja odprle perspektivo, na njihovi podlagi so se pričeli odločati za pristop k narodnoosvobodilnem gibanju.

Odločitve II. zasedanja AVNOJ pa niso pozitivno vplivale samo na notranje razmere, temveč tudi na zavezniške sile, ki so pričele spreminjati svoja stališča in odnos do jugoslovanske vlade, ki je živela v tujini.

Odločitve so dale tudi velik impuls za sodelovanje v bojih NOV tistim našim ljudem, ki so se do takrat borili kot borci v zavezniških armadah, so delovali kot ekonomska emigracija v njih ali pa bili ujetniki oziroma interniranci v številnih taboriščih po Evropi.

Temelji, postavljeni pred osemindesetimi leti, so trdni še danes in nič na svetu ne more omajati dosežkov, ki so si jih jugoslovanski narodi pridobili s krvjo in jih na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu zapisali v zgodovino.

Družbenopolitične organizacije in skupščina občine Ribnica čestitajo delovnim ljudem in občanom ob 29. novembru, dnevu republike.

Odločitve v Jajcu so označile rojevanje nove Jugoslavije

IZ REFERATA JOSIPA BROZA TITA

... Zgodovinske odločitve drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu 29. novembra 1943 so označile revolucionarno zamenjavo oblasti in rojevanje nove Jugoslavije. Tokrat nismo o tem obveščali nobenega od zunaj, ker smo bili prepričani, da to od nas zahteva interes naše osvobodilne borbe in revolucije kot tudi interes antifašističnega boja v celoti. Mnogim izven meja naše dežele sprejete odločitve niso bile všeč. Ve se, zakaj, ter ni čudno, da jih nekateri tudi danes napadajo. Za sprejete odločitve v Jajcu so se izjasnili vsi naši narodi in narodnosti s tem, da so sodelovali v oboroženi vstaji ter zanjo dali tudi velike žrtve. Sicer pa ves svet ve, da svobodne Jugoslavije mi nismo izborili za „zeleno mizo“, ampak na bojnem polju, kjer je padel vsaki deseti prebivalec naše domovine. Znano pa je tudi, da je ob koncu vojne naša armada štela 800.000 borcev.

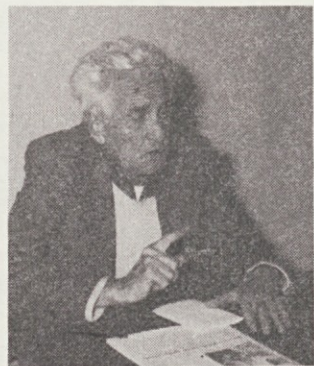
Eden od zapletenejših problemov, s katerimi se je naša partija srečavala v zaključni fazi vojne, je bilo vprašanje mednarodnega priznanja nove Jugoslavije ter zagotovitev njene bodočno-

sti. To pride še posebej do izraza, če vemo, da sta se Churchill in Stalin dogovorila o delitvi vplivnih sfer v Jugoslaviji. Zaradi odnosov znotraj antihitlerske koalicije smo bili primorani sklepati sporazum med nacionalnim komitejem za osvoboditev Jugoslavije in vlado v izgnanstvu. Znano je, kako so se te stvari razvijale dalje. Sporazum je dejansko pripeljal do nadaljnega razpadanja v taboru kontrarevolucije ter nadaljnega jačanja enotnosti narodov okrog KPJ. V zaključni fazi vojne se je nadaljevala intenzivna dejavnost pri izgradnji nove države na temelju sprejetih odločitev AVNOJ. Razširjen in ojačan je sistem narodne oblasti, formirane so vlade v posameznih republikah, težišče revolucije pa je usmerjeno na področje ekonomike, na ustvarjanje pogojev pri spreminjanju lastninskih odnosov.

Z eno besedo: zgodovinska zasluga naše partije je v do tedaj nevidnem herojstvu in požrtvovanju komunistov pripeljala narodnoosvobodilno borbo do končne zmage ter zagotovila osnove za socialistični razvoj nove Jugoslavije.

Kot pravi sam, so takrat šli na zasedanje, da bi glasovali za federacijo ter za vrsto drugih sklepov, ki so postali zgodovinskega pomena za rojevanje nove Jugoslavije. O tem in še marsičem zanimivem je prof. dr. Metod Mikuž govoril tudi udeležencem in slušateljem politične šole pri OK ZKS Ribnica, kjer smo ga radi poslušali, se z njim pogovarjali v preprostem jeziku, takšnem, ki ga razume vsak neglede na svojo šolsko izobrazbo.

Ta svetovno znan zgodovinar je skoraj občan Ribnice, saj večino svojega časa preživi na Žukovem pod Grmado, kjer še vedno dela in opisuje zgodovinske dogodke, ki bi nas naj učili živeti.

Tokrat vam le s sliko predstavljamo prof. dr. Metoda Mikuža, v naslednji številki pa bomo o njem spregovorili nekoliko podrobneje. Tokratna praznična številka je za njegovo predstavitev toliko primernejša, ker je 1943 bil udeležencem II. zasedanja AVNOJ v Jajcu.

Evidentiranje

V prejšnji številki našega glasila smo obljubili, da vas bomo tokrat informirali z imeni vseh evidentiranih kandidatov za najbolj odgovorne politične funkcije v okviru občinske skupščine in vodstev družbenopolitičnih organizacij. To pomeni, da vam bomo danes povedali, kdo je predviden za kakšno funkcijo oz. evidentiran, kar pomeni, da mu je njegova baza zaupala opravljanje ene od pomembnih funkcij. To je priznanje, ki pa včasih pri nekaterih (potem ko niso izvoljeni) povzroči negotovost, posebej še zaradi tega, ker so v kraju, kjer tak evidentirani kandidat dela in živi, predkandidacijski postopek jemali že kot nekaj, kar se mora zgoditi.

Nekateri evidentirani kandidati so se izjasnili proti sprejemu kandidature in to zaradi najrazličnejših razlogov, v večini primerov opravičenih. Nekatera evidentiranja, za katera smo bili mnenja, da z njimi ne bo težav, so se med tem časom že nekoliko spremenila, sprejeta pa so bila tudi ustrezna politična stališča, na podlagi katerih vodilni delavci v gospodarstvu ne bi mogli prevzemati najbolj odgovornih političnih funkcij. Tudi to nam je podrla nekatere dogovore in bomo morali pričeti vse od začetka, za to pa nimamo več dovolj časa.

Trenutno je rešen kadrovski problem v vodstvu OK ZSMS, občinski skupščini obeh občin pa bosta na svojih prvih sejah sprejemali sklep o imenovanju tov. Janje Uran za družbenega pravobranilca samoupravljanja (delo prevzame 1. januarja 1982). Kot možni kandidat za predsednika IS SOB Ribnica je do sedaj evidentiran dipl. ekonomist Franc Lapanje, katerega poznamo že po političnem delu v občini pred leti. Vse ostale odgovorne funkcije imajo evi-

dentiranih vrsto imen, ker pa s posamezniki še niso bili opravljeni razgovori, bomo o teh imenih poročali v naslednji, novoletni številki, ko bodo zadeve v celoti jasne.

Sicer pa je javnost prek najrazličnejših oblik medsebojnega informiranja že obveščena o tem, kdo je za kaj evidentiran, kar pa na žalost še vedno ni tisto, za kar bi lahko rekli, da bo kot tako predloženo delegatom in občanom v verifikacijo.

Na žalost moramo omeniti še eno slabo točko tega evidentiranja in to je, da pri tem vse premalo sodelujejo organizacije s terena, ki naj bi predlagale možne kandidate za opravljanje ene od vodilnih političnih funkcij v okviru občinskega političnega delovanja. Razen tega pa se med dosedaj evidentiranimi ne pojavljajo ženske, delavci, mladina. Kaj lahko se nam pripeti, da v prihodnjem letu, razen družbenega pravobranilca, ne bomo imeli nobene ženske na odgovornih političnih funkcijah. Občani bodo ob koncu akcije, v kateri niso sodelovali, ker pač niso vedeli, da lahko, ker niso želeli ali pa so pokazali izredno veliko mero nezainteresiranosti, razpravljali o kandidatih, ter gotovo imeli za slehernega kopico pripobm, češ ako bi kdo njih vprašal, bi predlagali drugega.

V vsakem primeru je pred celotno družbenopolitično skupnostjo občine Ribnica ostalo izredno malo časa, da se dogovorimo o možnih kandidatih, organizacija ZK in vse ostale subjektivne sile pa so najbolj odgovorne, da prek svojih članov aktivirajo tudi širše področje, da se vključi, če se že ni, v tako pomembno nalogo, kot je evidentiranje za tiste funkcije, od katerih delovanja v prihodnosti bo tudi odvisno nadaljnje delo in življenje v Ribnici.

FRANC ŽELEZNIK

Vse za nadaljnjo rast izvoza

Za doslednje izvajanje politike ekonomske stabilizacije bo osnovna naloga v naslednjem letu **povečanje izvoza blaga** in storitev. Vse organizacije, kjer obstoje zmogljivosti in možnosti plasmaja izdelkov in storitev na tuja tržišča, bodo morale vse sile usmeriti v nadaljnjo rast izvoza in to še posebej na konvertibilno območje. V SR Sloveniji se predvideva 6-odst. realni porast izvoza, v ribniškem gospodarstvu pa predvidevamo porast za 6 – 7 odst., kar bomo dosegli z notranjimi organizacijskimi, ekonomskimi, samoupravnimi in družbenopolitičnimi aktivnostmi. Uvoz bo realno nižji kot v letu 1981 in bo predvsem usmerjen za uvoz surovin in reprodukcijskega materiala za potrebe proizvodnje za izvoz.

Gospodarska rast bo nižja, kot smo jo opredelili s srednjeročnim planom. Po prvih ocenah bo realni družbeni proizvod porastel za blizu 3 odst. (v SRS 2,3 odst.), saj bodo gospodarske razmere zaostrene (omejena investicijska aktivnost, omejitve na področju uvoza, manjša kupna moč itd.).

Investicije bodo pogojene z družbeno sprejetimi kriteriji o

GLOBALNI OKVIRI RAZVOJA V OBČINI RIBNICA V LETU 1982

uporabi družbenih sredstev za investicijska vlaganja. Večja investicijska vlaganja bodo v izgradnjo žage v Inlesu, dokončanje Rikove proizvodne hale v Loškem potoku ter večja vlaganja v DO Riko za nabavo strojev, dokončanje že začelih investicij v letu 1981 po posameznih tozdih Inlesa ter nabavo 5 kamionov v DO Eurotrans.

Večjih **negospodarskih investicij** v naslednjem letu ne bo, saj bodo tudi v prihodnjem letu v veljavi investicijske omejitve.

Zaposlovanje bo umirejeno in ne bo presegalo 2-odst. rasti. Prednost pri novem in dodatnem zaposlovanju bodo v okviru dogovorjene stopnje imele organizacije združenega dela, ki bodo bistveno povečale izvoz. Prioriteto pri novih in dodatnih zaposlitvah bodo imeli pripravniki in mladi izšolani kadri, ki prvič iščejo zaposlitev, zato bodo ozdi pri objavah prostih del in nalog le s pridržki zahtevali določene delovne izkušnje kandidatov.

Obseg in rast **skupne, splošne in osebne porabe** bo podrejena

hitrejši rasti akumulacije. Zaostajanje rasti osebnih dohodkov bo v globalu 10 odst. za rastjo dohodka, skupna in splošna poraba pa bo morala naraščati kar za 25 odst. počasneje. Tako zožani gometni okviri pa bodo zahtevali poprave finančnih načrtov samoupravnih interesnih skupnosti, zato bodo opredelile naloge, ki jih ne bodo mogle realizirati v naslednjem letu.

Zoževanje razvojnih možnosti, ki so pogojene z dejanskim

izvajanjem stabilizacijskih nalog in skrčenimi materialnimi možnostmi, vezanimi na ustvarjeni dohodek ter s tem povezane potebe po izboru novih srednjeročnih razvojnih prioritet in usmeritev, terja **spremembo srednjeročnih planskih odločitev** v občini za obdobje 1981–1985. Zato bodo v letu 1982 na osnovi načela kontinuiranega planiranja izvedene, skladno z ugotavljenimi potrebami, spremembe planov samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenega plana občine za obdobje 1981–1985.

ALOJZIJA ZAKRAJŠEK,
dipl. oec.

Najcenejša zbirka

REDNA LETNA KNJIŽNA ZBIRKA PREŠERNOVE DRUŽBE

Pred obletnico rojstva dr. Franceta Prešerna, ki jo slavimo 3. decembra, je Prešernova družba spet izdala svojo redno letno knjižno zbirko. Ta, gotovo najcenejša zbirka na Slovenskem, vezana v platno, z večbarvnim ščitnim ovitkom (broširan je le koledar) in tiskana na brezlesnem papirju, stane vsega 450 dinarjev. Če ne potrebujete trdih platnic in boljšega papirja, se lahko odločite za broširano izdajo, ki stane le 350 dinarjev.

Naročnino lahko plačate tudi v dveh obrokih.

Vendar to ni vse, zaradi česar na izid zbirke opozarjamo tudi člane našega kolektiva. Skrbno izbrano in mikavno branje je vredno, da bi ga imeli v vsaki družini:

1. „Prešernov koledar“ za leto 1982 je knjiga velikega formata z blizu 200 stranmi, prinaša, poleg koledarskega dela, opremljenega z barvnimi reprodukcijami slik Maksima Gasparija, vrsto aktualnih člankov, ki bodo prav gotovo pritegnili vsakega bralca. Vekoslav Grmič razpravlja o mestu kristjanov v naši samoupravni socialistični družbi, Jože Smole razgrinja podobo današnjega nemirnega sveta, Anton Trstenjak kritično razmišlja o grozeči sili porabniške družbe in samomoru, Ivan Sedej pa primerja staro in novo kmečko in sodobno ljudsko arhitekturo. Tu so še Jožeta Dolenca „Ob štiristoletnici Gregorijanskega koledarja“, Janeza Gregoryja „Tudi pri nas je živalstvo ogroženo“, Franceta Adamiča „Spomini na brata Louisa Adamiča“ pa pesmi in kratka proza sodobnih slovenskih ustvarjalcev (Vladimirja Kavčiča, Miška Kranjca, Pavleta Zidarja, Karla Grabeljška, Toneta Svetine, Miloša Mikelnja in drugih).

2. „Ta glavna Urša“ je privlačna lahkotna pripoved znanega slovenskega romanopisca Smiljana Rozmana, napisana v obliki dnevnika predstavnice sodobne šolske mladine.

3. „Ljudje pod Osojnikom“ je delo, v katerem nam pisatelj France Bevk z enkratnim mojstrstvom in umetniško tenkočutnostjo prikaže usodo svojih rojakov, kmetov, dninarjev in drugih hribovskih prebivalcev.

4. „Po jambomi cesti... v mesto na peklju“ je na bogatih pričevanjih osnovan kulturno-zgodovinski zapis dr. Miroslava Pahorja (ob sodelovanju Ilonke Hajnal). Knjiga pripoveduje o stari rimski cesti pod Nanosom, po kateri so od nekdanj prevažali les proti Trstu.

5. „Hitro pripravljane jedi“ je priročnik, ki daje sodobnim mladim kuharicam in kuharjem v roke napotilo za hitro pripravljane okusnih jedi. Napisala ga je priznana avtorica tovrstnih del Andreja Grum.

Če se še niste odločili za nakup, vam priporočamo, da poiščete poverjenika Prešernove družbe in zbirko pri njemu naročite.

Neugodna usmeritev

KOLIKO SMO IZVOZILI V DEVETIH MESECIH LETOS

Izvoz na konvertibilno območje je nižji kot lani v tem obdobju za 13 odst. in znaša 136 milj. dinarjev, na kliring pa je porastel za več kot sto odstotkov in znaša 307 milj. dinarjev. Tako je celotni izvoz

večji kot v lanskem devetmesečju za 45 odst. in znaša 443 milj. dinarjev.

Na konvertibilno območje je bila realizacija izvoza (po posameznih izvoznikih) naslednja:

Izvozniki	znesek izvoza v tisoč din	Ind. 1. –9. 1981 1. –9. 1980	doseganje plana v l. 1981
1. Eurotrans	68.856	136	73,7
2. Inles	18.732	76	38,9
3. ITPP	16.818	114	72,2
4. Riko	16.129	34	23,6
5. Donit TOZD Plet.	11.900	120	57,3
6. TOZD TRIM	3.500	105	52,0
SKUPAJ	135.935	87	52,2

Izvoz na konvertibilno območje je prenizek, saj je kljub vsem potrebam in političnim akcijam celo nižji kot v lanskem devetmesečnem obdobju in z njim komaj dobro pokrivalo uvoz, ki znaša v tem obdobju 118 milj. dinarjev.

Poleg neugodne regionalne

usmerjenosti izvoza pa je neugodna tudi struktura izvoženega blaga, saj še vse prevelik delež predstavljajo v izvozu polproizvodi (žagan les) in ne končni proizvodi višje predelave.

ALOJZIJA ZAKRAJŠEK,
dipl. oec.

Združevanje: SOZD Integral – DO Eurotrans

Sozd Integral predstavlja v slovenskem prostoru organizacijo transportne in gostinsko-turistične dejavnosti, ki zaposluje 6500 delavcev in ima v svojem sestavu prek 1800 vozil za prevoz tovora in potnikov.

DO Eurotrans pa je delovna organizacija, ki od svojega obstoja dalje zasleduje cilje vključevanja v mednarodno delitev dela in realnega vključevanja v tokove integralnega transporta. DO Eurotrans ima v svojem sestavu 100 avtovlakov s 190 zaposlenimi delavci. Kot stranska dejavnost pa je mednarodna špedicija, ki se dopolnjuje z osnovno dejavnostjo.

Ker delavci obeh organizacij smatrajo, da je prišlo obdobje, ko je potrebno racionalizirati naše delo, ga oživiti predvsem na področju mednarodnega prevoza blaga in čim bolj poenotiti nastopanje na tujem trgu, so se odločili za združitev v sozd Intergral.

V združevanje nas vodi predvsem dosedanja neenotnost javnega cestnega prometa, razdrobljenost sil in interesov. Mnenja smo, da ne moremo v nedogled stati ob strani razvoja ostalih panog transporta, sami pa se zapirati v tozde in s podjetniško miselnostjo čakati, ali nam bo razvoj sam po sebi prinesel pravi kos kruha za jutri.

Prepričani smo, da smo na osnovi združevanja dela in sredstev lahko dosežemo zamujeno na področju ekonomike transporta. Dejstvo je, da JCP preživlja krizo oziroma stagnacijo, saj se v nasprotnem primeru ne bi mogel tako razviti režijski in zasebni cestni transport. In ne nazadnje to trditev potrjuje tudi dejstvo, da je odpisanost voznega parka JCP v SRS preko 60 odst. in da se je železnica vključila v cestni promet z intenzivnejšo nabavo vozil.

DO Eurotrans vidi v združevanju predvsem ekonomsko osnovo in sicer pri reševanju skupnega nastopa na mednarodnem tržišču, s tem dogovarjanje o poslih, ki presega sposobnosti ene organizacije, in v skupnem interesu po iskanju notranjih rezerv, ki so posledica subjektivnih gledanj posameznikov. Na tem področju moramo nakazati porabo goriva in s tem

V zadnjem času je bilo v Ribnici veliko govora in razmišljanj ob novici, da se delovna organizacija Eurotrans povezuje v sozd Integral. Vsa razmišljanja so predvsem vodila v smeri, kaj to predstavlja za prihodnost te organizacije, kakšne so možnosti, da bi v doglednem času delovna organizacija preselila sedež svoje dejavnosti ipd. Družbenopolitična skupnost kot komite OK ZKS sta bila informirana o predvidevanjih, ne sicer kot prva, vendar še vedno pravočasno. O predlogih za povezovanje v sozd so razpravljali tudi komunisti Eurotransove OO ZK ter menili, da je za uspeh referenduma v prvi vrsti potrebna dobra, pravočasna in točna informiranost vseh zaposlenih, da ne bi kasneje zaradi določenih pomanjkljivosti imeli težave.

Med tem časom je bil izdelan elaborat o družbenoekonomski upravičenosti nove organiziranosti, v katerem zasedimo, da se dejavnost delovne organizacije zaradi nove organiziranosti ne spreminja, ostaja ji tudi v svetu poznano ime. Osnovni cilj vključitve delovne organizacije Eurotrans v omenjeni sozd je izboljšanje organiziranosti, povečanje učinkovitosti in doseganje boljših rezultatov ter uspešnejši razvoj dohodkovnih odnosov med vsemi članicami sozda, ki jih je trenutno 10.

Zaradi boljše seznanitve javnosti s celotno zadevo, smo naprosili dosedanjega direktorja te organizacije, da napiše oceno, ki vam jo posredujemo.

F. Ž.

v zvezi racionalnost prevozov na dolge razdalje z manjšimi vozili in zmanjševanje števila praznih kilometrov. Pri tem moramo imeti pred očmi 20 do 22 odst. praznih km, kar predstavlja pri optimalnih pogojih dela 20 do 22 odst. zmanjšan celotni prihodek (ali, povedano v dinarjih, na nivoju Eurotransa v zmanjšan celotni prihodek za 40 milijonov v letu 1982). Takšna racionalnost (ali pa vsaj pot do optimalne racionalnosti) se lahko doseže v neki širši asociaciji pri združevanju ekonomskih interesov, tako da

družbeni interesi ostanejo neokrnjeni in se razvijajo na samoupravni osnovi v smeri podružabljanja interesov.

Prav gotovo DO Eurotrans ne more stati ob strani, ko družbenopolitični in ekonomski interesi narekujejo (iz že znanih vidikov) združevanja na nivoju panoge, temveč se mora aktivno vključevati v integracijske procese, brez subjektivizma in ozkih gledanj posameznikov, ki vidijo samo lastni interes, pa čeprav so ti posamezniki v DO ali izven nje. Verjetno imajo takšni posamezniki osebne inte-

rese, ki pa prav gotovo niso v prid skupnim interesom širše družbene skupnosti.

V občini Ribnica imamo že izkušnje v združevanju Tkalnice žičnega pletiva Sodražica in Donita, kjer lahko ugotovimo realnost združevanja. Imamo pa že tudi dolgoletne razprave o združevanju v lesni industriji, pa do danes še nismo uspeli realizirati dogovorjenega (prav tako ne na nivoju kovinsko predelovalne industrije). Kje so vzroki, da do povezovanje ni prišlo, naj ocenijo delavci sami, resnica pa je, da bi bili danes že morda bližje skupnemu nastopu na inozemskem tržišču in pridobitvi potrebnih deviznih sredstev za nujno potreben repromaterial in rezervne dele iz uvoza.

Elaborat o združevanju DO Eurotrans v sozd Integral je izdelan, o njem bosta razpravljala delavski svet DO in osnovna organizacija sindikata ter ga dala v javno razpravo. Referendum pa bo pokazal, če smo dovolj pripravljeni za ta korak.

DO Eurotrans bo ostala tudi naprej samostojna organizacija s svojim statutom in samoupravnimi organi in sedežem v Ribnici, združevala bo le tista dela in naloge, ki so v interesu DO (na primer: s področja pravnega zastopništva razvoja, skupnega nastopanja na domačem in mednarodnem tržišču, finančnega področja prek interne banke, sodelovanja na področju družbenopolitičnega dela in družbenega standarda).

DUŠAN ČUK

Izhajamo iz dejanskih možnosti

VALORIZACIJA SREDSTEV OBČINSKIH SISOV ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI OBČINE RIBNICA

Koordinacijski odbor za skupno porabo v občini Ribnica je v zadnjem času večkrat razpravljal o valorizaciji sredstev za sise družbenih dejavnosti v občini. Osnovna izhodišča za valorizacijo sredstev so bila resolucija o 'družbenoekonomski politiki in razvoju v letošnjem letu, samoupravni sporazumi o temeljnih planov sisov družbenih dejavnosti v letu 1981 in metodologija za valorizacijo Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje. Pri predlogu za valorizacijo v občini smo izhajali iz naslednjega:

1. Valorizacijo v občini je potrebno gledati v celoti.

2. Pri višini valorizacije v občini se mora upoštevati rast dohodka v občini.

3. Z valorizacijo je potrebno pokriti najprej osnovni program socialnega skrbstva.

4. Revalorizacija sredstev za programe, s katerimi sisi plačujejo izvajalske storitve ter osebne prejemke iz naslova socialnih pravic, bo imela za posledico drugačno razmerje med sisi v skupni porabi.

5. Revalorizirana sredstva za elemente cene v okviru programov sisov družbenih dejavnosti ne pomenijo tudi večjih izplačil izvajalskim organizacijam, temveč gre za potrebo uresničevanja družbene usmeritve dohodka v letu 1981.

Zaradi upoštevanja navedenih izhodišč smo v predlogu revalorizacije programov sisov izhajali iz valorizacijskih zneskov. To pomeni, da ni bil vsem sisom priznan dvig programa za 8,23 odst., temveč le določen znesek. Tako smo lahko pokrili osnovni program v socialnem skrbstvu v višini 1.500.000,00 dinarjev, v kulturi 45.000,00 dinarjev in v telesni kulturi 200.000,00 dinarjev.

TABELA

Pri predlogu za posamezne valorizacijske zneske sisov smo upoštevali (v ceni storitev) porast osebnih dohodkov v šolstvu in otroškem varstvu za 24 odst. več kot v preteklem letu. Iz tabele je razvidno, da smo valorizacijske premike napravili v okviru otroškega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture in socialnega skrbstva. Za-

kaj tako? V zdravstvu je tako kot vsako leto določena specifičnost. Čeprav devetmesečni ob-

računi ne kažejo izgubo, pa so do sedaj še vedno vprašljive regijska solidarnost in višje cene storitev bolnišničnega in splošnega zdravljenja.

Ker osebni dohodek v negospodarstvu vedno bolj zaostaja za osebnim dohodkom v gos-

podarstvu (kljub povečanemu OD v ceni storitve od 18 odst. na 24 odst.), lahko zbori uporabnikov sisov proučijo možnost krčenja nekaterih programov, da bi tako povečali osebni dohodek izvajalskim organizacijam. S tem bi zavrli nadaljnje zaostajanje osebnih dohodkov negospodarstva za gospodarstvom.

Glede na izhodišča planirane porabe v letu 1982:

– skupna poraba je lahko višja za 15,3 odst. v primerjavi z letom 1981,

– materialni stroški v storitvah povečani za 20 odst.,

– osebni dohodki za 18 odst., bomo morali v letu 1982 še bolj krčiti programe. Zato je potrebno vkalkulirati vse elemente storitev z veliko natančnostjo. Obenem pa mora združeno delo obravnavati krčenje programov sisov, saj so bili temeljni plani sisov družbenih dejavnosti sprejeti za obdobje 1981 – 1985.

V. BOJC

SIS	sredstva			program
	zdržena sredstva	valori-zacija	zneski valorizac. po predl.	1981 1 + 3
	1	2	3	4
Otroško varstvo	16.135	1.085	800	16.935
Izobraževanje	44.074	3.800	2.400	46.474
Kultura	2.729	205	250	2.979
Telesna kultura	3.718	300	500	4.218
Sociala	5.280	460	1.900	7.180
Zdravstvo	72.305	5.750	5.750	78.055
Zaposlovanje	1.525	400	400	1.925
S k u p a j	145.766	12.000	12.000	157.766

Riko večji za tozda Komunalna oprema

S 1. januarjem 1982 bo Riko večji za eno temeljno organizacijo združenega dela. Delavci tozda Proizvodnja komunalne opreme v sestavi Komunalnega podjetja Ljubljana so se 31. avgusta na referendumu odločili za izstop iz delovne organizacije in za priključitev k Riku Ribnica kot tozda Komunalna oprema. O tem so glasovali na referendumu 23. oktobra tudi delavci Rika in se s 83,53 odstotki glasov odločili za novo organiziranost.

Pobudo za izločitev tozda Komunalna oprema iz DO Komunalno podjetje Ljubljana so konec lanskega leta dali delavci tozda, upoštevajoč med drugim razvojne usmeritve tozda in spoznanje, da svojih razvojnih ciljev ne morejo dosegati v delovni organizaciji s pretežno komunalnimi tozdi. Obravnavali so več možnih variant povezovanja (Unis, ZIV Tam, Autocommerce, Avtomontaža, Riko) in ugotovili, da je najprimernejša in najboljša nadaljnja usmeritev razvoja v okviru ribniškega Rika.

Poslovno-tehnično sodelovanje Rika in Komunalnega

podjetja oz. tozda Komunalna oprema je že dolgotrajna praksa, a ne le na področju nakupa Rikovih proizvodov, pač pa tudi pri usklajevanju proizvodnih programov. Tozda Komunalna oprema se je v okviru Komunalnega podjetja razvijal dokaj samoniklo. Pred dvajsetimi leti so v remontnih delavnicah ljubljanske Snage izdelali prva specialna vozila za odvoz smeti in to so bili pravzaprav začetki tovrstne proizvodnje. Sedanji proizvodni program ljubljanskega tozda obsega proizvodnjo vozil za odvoz odpadkov, samonakladalnih vozil, cisternskih komunalnih vozil in vozil za pometanje cest. Ob vedno hitrejšem razvoju tozda se je čedalje bolj uveljavljalo spoznanje, da nudi Komunalno podjetje s svojimi komunalnimi, uslužnostnimi tozdi prešibak okvir za še hitrejši razvoj tozda Komunalna oprema in tovrstne proizvodnje sploh, in poiskati je bilo potrebno drug, širši okvir in večjo organizacijo.

Obsežno študijsko gradivo je podrobneje opredelilo vse elemente povezovanja in potrdilo ekonomsko upravičenost, o če-

mer so delavci razpravljali na zborih tako v Riku kot v ljubljanskem tozdu pred referendumom. Predvsem je bila poudarjena in ugotovljena dejanska sorodnost proizvodnega programa, v mnogih primerih nastopajo isti kupci, osnovni proizvodni materiali so podobni (debele pločevine, hidravlika ipd.), celotna ponudba proizvodov komunalne opreme Rika pa se s proizvodi ljubljanskega tozda samo še dopolni in obogati.

Delavci v Riku so se na referendumu 23. oktobra z veliko večino odločili za novo organiziranost, oziroma priključitev nove temeljne organizacije združenega dela iz Ljubljane. Kolektiv (81 zaposlenih) Komunalne opreme bo ob Rikostroju in Ricomagu tretji Rikov tozda, to pa obenem tudi pomeni, da se Riko širi ne le s svojo prisotnostjo na trgu, pač pa tudi fizično prek lokalnih, občinskih meja. Lahko pa pričakujemo že v prihodnjem letu oblikovanje četrtega Rikovega tozda v Loškem potoku, ki bo imel po poskusnem obratovanju v glavnem vse pogoje za ustrezno konstituiranje.

F. G.

Zdravstveni dom za dan republike

Ob letošnjem prazniku republike (v jubilejnem letu vstaje naših narodov in narodnosti) se uresničujejo dolgoletne želje prebivalcev ribniške občine in še posebej Ribniške doline. Dograjen je in izročen bo v uporabo novi zdravstveni dom, največja investicija zadnjih let, po vrednosti in pomenu verjetno tudi največja doslej.

Osnovna zdravstvena mreža v naši občini je z zdravstvenim domom v Ribnici in zdravstvenima postajama v Sodražici in Loškem potoku organizacijsko dobro zastavljena. Delovni pogoji in prostori za opravljanje te dejavnosti pa so v občinskem središču že dolga leta silno neprimerni. Tako se je že pred leti porodila zamisel o izgradnji novega zdravstvenega doma v Ribnici. Njegova izgradnja oziroma financiranje najosnovnejših pripravljanih del je prišla že v program samoprisp evka 1973/78, kot osnovna in skupna naloga pa v samoprispevek 1978/83. Z referendumom junija 1978 smo se v občini odločili za petletni dvoodstotni samoprispevek za zdravstveni dom in načrte krajevnih skupnosti in sicer tako, občani v krajevnih skupnosti Ribnica, Dolenja vas in Velike Poljane prispevajo po 1,2 odst. samoprisp evka, 0,8 odst. pa uporabijo za lastne programe, v ostalih treh KS (Sodražica, Loški potok in Slemena) pa je razdelitev obrnjena.

Na osnovi predvidenega samoprisp evka ter planiranih sredstev regionalne zdravstvene skupnosti je bil izdelan finančni načrt, ki je vključeval tudi denar od prodaje starega zdravstvenega doma. Arhitekt Gabriel Arko s sodelavci iz ljubljanskega Medicoinženiringa se

je lotil načrtov, ob občinskem prazniku 1979 pa je bil vgrajen tudi temeljni kamen novega zdravstvenega objekta. Dela so bila oddana SGP Zidar Kočevje, ki je pričel z gradnjo pozno poleti istega leta.

Koliko težav in problemov je bilo z gradnjo v teh stabilizacij-

skih časih ob nenehnih podražitvah in pomanjkanju materialov, vedo samo člani gradbenega odbora, ki so vložili veliko časa in truda za nemoten potek del. Veliko jih je, ki imajo nemajhne zasluge za to, da lahko ob letošnjem dnevu republike izročamo tako velik, lep in pre-

potreben objekt družbenega standarda v uporabo – od načrtovalcev, izvajalcev, predstavnikov regionalne zdravstvene skupnosti, članov gradbenega odbora do vseh delovnih ljudi v občini in še posebej kolektiva Rika. Sredstva samoprisp evka, regionalne zdravstvene skupnosti in od prodaje starega objekta niso bila dovolj in nujen je bil poseben dogovor z združenim delom o dodatnih prispevkih.

Uresničuje se naša dolgoletna želja, vredna okoli 110 milijonov dinarjev. Zdravstveni dom v Ribnici, v katerem bodo poleg zdravstvene službe tudi prostori lekarne in zdravstvene skupnosti, bo odprt v soboto, dne 28. novembra, ob 11. uri s skromno slovesnotjo. Da je to objekt za danes in za našo prihodnost, lep in funkcionalen in vreden naših skupnih naporov, se bo vsak lahko prepričal ob svojem prvem in vseh naslednjih obiskih v njem. O tem, kaj nova pridobitev pomeni za vse nas, o sedanji in prihodnji organizaciji zdravstva in o uslugah, ki jih bomo v domu deležni, bomo zapisali kaj več v prihodnji številki našega glasila.

F. GRIVEC

900 let Ribnice

KOLEDAR, PROSPEKT, ZBORNİK

Odbor za pripravo praznovanja 900-letnice Ribnice je dal v tisk posebne stenske koledarje z ribniškimi motivi, dotiskan pa bo v začetku decembra (v nakladi 5.000 izvodov). Večji del naklade so pokupile ribniške delovne organizacije (Roko 2.600 izvodov). Dvanajstletni koledar, ki bo v celoti posvečen jubileju mesta Ribnica, bo prikazoval nekatere najznačilnejše ribniške motive (krošnjarja, Jelenov žleb, Novo Štifo, Ribnico, ribniški sejem, muzej, posamezne detajle izdelovanja ribniške suhe robe in lončarstva ipd.).

Prospekt Ribnice naj bi bil nared do praznovanja v prihodnjem letu, prikazal pa naj bi vse najpomembnejše značilnosti ribniške občine (ne le turističnih).

Najpomembnejši prispevek praznovanju pa bo vsakor izdaja zbornika „Ribnica skozi stoletja“. Publikacija bo poljudno pisan spre-

hod skozi stoletja ribniške preteklosti od najstarejših časov, začenši z legendo o ribniškem jezeru in zlati ribici, do ljudske revolucije in naše skupne zazrtosti v prihodnost. V zborniku želimo priobčiti tudi kar največ dokumentarnega fotografskega gradiva. Uredniški odbor naproša bralce oziroma vse, ki lahko pri tem pomagajo, za sodelovanje. Kdorkoli ima fotografijo ali kak drug dokument, ki bi lahko pomembno dopolnil oz. ilustriral zbornik, naj ga, prosimo, začasno odstopi. Dogovorili smo se tudi, da nagradimo z do 1.500 dinarji fotografije iz preteklosti Ribnice, ki bodo najstarejše, najbolj kvalitetne oziroma najzanimivejše. Kdor ima kaj takega, naj, prosimo, prinese ali pošlje na skupščino občine s pripisom za zbornik „Ribnica skozi stoletja“).

Praznovanja ob 900-letnici Ribnice se bodo pričela z občinskim praznikom

1982. Med drugim bo takrat odkrit spomenik 40-letnici vstaje in ustanovitve 1. ribniške čete pred Merkatorjevo blagovnico (in ne 22. decembra, kot je bilo prvotno predvideno in tudi objavljeno v zadnji številki Rešeta!). Spomenik vstaje ponazarja tudi upornih devet stoletij zgodovine Ribnice, žilavost ribniškega človeka, njegova iskanja in hotenja. Spomenik v železu izdeluje v Riku (ob pomoči delavcev) kipar Aladar Zaharijaš iz Ljubljane.

Vsa druga praznovanja v prihodnjem letu bodo sicer posvečena jubileju, osrednje slavnosti pa bodo v začetku septembra ob ribniškem sejmu. Na vrsti bo ponovno srečanje likovnikov in skupna razstava, dokončanje parka kulturnikov v gradu, teden prikazov aktivnosti domačih kulturnih skupin in še kaj. Seveda bo za kar najbolj dostojno praznovanje visokega jubileja, ki naj bi bil jubilej celotne občinske skupnosti, potrebno sodelovanje slehernega občana, saj bo, končno, to naš skupni praznik.

F. G.

Letne programske konference SZDL

Decembra 1979 je republiška konferenca SZDL Slovenije uvedla letne programske konference. To določilo je vgrajeno tudi v statut republiške konference, v predloge krajevnih konferenc SZDL kakor tudi v pravila občinske konference SZDL. Letne programske konference so zato postale sestavni del našega dela kot stalna oblika in obveza preverjanja učinkovitosti delovanja Socialistične zveze, te najmnogičnejše in frontne organizacije ter vseh njenih najširših oblik političnega delovanja.

Programske konference, ki smo jih opravili prvič v lanskem letu, so povsem potrdile upravičenost tako vsebinsko opredeljenega preverjanja opravljenega dela in sprejemanja usmeritev za naslednje enoletno obdobje. Z analitično-kritičnim pristopom smo analizirali uresničevanje sprejetih usmeritev in konkretnih akcijskih programov. Preverjali smo dosežene rezultate in skušali spoznati prave objektivne in subjektivne vzroke obstoječih slabosti in težav. Poseben poudarek smo dali zlasti preverjanju frontne usmeritve in na tej osnovi tudi ocenili uspešnost našega dela. Ob tem smo ocenjevali tudi delo vseh družbenopolitičnih in družbenih organizacij in društev v okviru usklajenih aktivnosti programske usmeritve dela Socialistične zveze.

Preverjanje naših uspehov v SZDL (v povezavi z aktualno družbeno problematiko) pomeni istočasno močno vzpodbudo za nadaljnjo politično in samoupravno aktivnost organizacij in vodstev SZDL. Pozitivne izkušnje priprave in izvedbe letnih programskih konferenc iz preteklega leta kaže izkoristiti tudi letos. Ugotoviti in oceniti moramo, koliko in kako so bile organizirane ter vtkane v konkretno družbenopolitično problematiko akcije in delo posameznih, v določenem kraju obstoječih družbenih organizacij in društev. Pri konkretnem vrednotenju doseženih rezultatov moramo izhajati iz meril, ki smo jih sprejeli na lanskoletnih programskih konferencah, ter jih uporabiti na konkretnih ugotovitvah doseženih rezultatov, ki bodo ugotovljeni letos na drugih programskih konferencah.

Na programskih konferencah moramo nadalje preveriti tudi delo, oblike in metode dela svetov, sekcij, koordinacijskih odborov pa tudi drugih oblik in

teresnega povezovanja, in na tej osnovi preveriti uspešnost izpolnitve sprejetih programov. V tem kontekstu moramo oceniti tudi vložene napore in dosežene rezultate pri poglobljanju demokratičnosti, kolektivnega dela, skupne in vsebinske odgovornosti, prizadevnosti in uspešnosti posameznikov itd. ter nato (če bodo konference tako ocenile) opraviti tudi ustrezne kadrovske zamenjave.

V pripravah na letošnje programske konference ne bi smela izpasti nekatera važna strateška vprašanja sedanjega časa in nadaljnje družbeno-ekonomskega razvoja naše družbe. Tu gre za zelo jasne in objektivne opredelitve SZDL in njen prispevek v zvezi z naporom za doseganje planskih ciljev – s tem pa tudi dosežkov gospodarske stabilizacije. Prav to področje pomeni v prihodnje eno ključnih programskih opredelitev in kot prispevek SZDL k skupnim naporom za doseganje planskih ciljev ter gospodarske stabilnosti.

V vseh okoljih moramo nadalje ugotoviti, kako so organizacije in vodstva opravljale mo-

bilizacijsko vlogo ter ustvarjale ugodno družbeno vzdušje pri uresničevanju planske in stabilizacijske politike in kako so uspevale pri izvajanju koordinativne in kontrolne funkcije. Zelo konkretno in realno bomo morali oceniti na eni strani pogoje za dosežene rezultate, na drugi pa najti prave vzroke za težave, ki se pojavljajo na področju prizadevanj za doseganje intencij naše ekonomske stabilizacije.

Programske konference morajo biti tudi v bodoče usmerjevalec nadaljnega poglobljanja socialističnih samoupravnih odnosov. Tu ne gre več za obljubo, da bomo sprejeli načela samoupravljanja, temveč za konkretno družbeno prakso in utrjevanje vseh oblik naše samoupravne socialistične družbene resničnosti. Tu smo čestokrat priča težavam in nedoslednostim, ki so mnogokrat tudi v razkoraku med sprejetimi stališči in dejanskimi odnosi. Kje iskati vzroke in kakšne so pojavne oblike, smo že večkrat ugotavljali in jih bolj ali manj poznamo. Iskanje rešitev in poti, kako bi hitreje in uspešneje

gradili novo in se zoperstavljali formalističnim in drugim slabostim, bi morala biti ena od osnovnih programskih nalog dela in prizadevanj SZDL.

Aktivnosti v pripravah letnih programskih konferenc nas istočasno in neposredno vključujejo v aktivnost predkongresnih in volilnih priprav. V takem odnosu bi morali biti pozorni tudi do vseh tistih idejnopolitičnih in družbenih vprašanj, ki se dotikajo problematike našega razvoja. Ta so nakazana v osnutkih kongresnih dokumentov in se nanašajo na področje gospodarstva, na nadaljni razvoj delegatskega sistema, uveljavljanje demokratičnosti in razumevanje demokratičnega centralizma, uveljavljanje politike neuvrščenosti itd. S pripravami na letne konference bi morali konkretneje uveljavljati načela naše kadrovske politike, zlasti pa kadrovske priprave na bližnje skupščinske volitve.

Sicer pa smo o vseh teh vprašanjih, tematskih področjih tako ali drugače govorili na lanskoletnih programskih konferencah. Na osnovi sprejetih zaključkov so nastale tudi programske usmeritve za celoletno aktivnost Socialistične zveze v letu 1980. Pri ocenjevanju opravljenega dela bomo morali izhajati iz doseženih rezultatov ter iz teh usmeritev potegniti vse, kar smo uspeli uresničiti, preveriti, kakšne rezultate smo dosegli, in kar je najpomembnejše, kje zaostajamo ter kakšni vzroki botrujejo neizpolnitvam naših hotenj. Morada bo koristno, če planiramo tako, da bomo v dogovorjene programe vključili tudi druge DPO, vse družbene organizacije in društva in tako v skupni akciji dosegli resnično frontno povezanost vseh subjektivnih družbenopolitičnih sil.

Končno nam ostane še rokovna opredelitev, do kdaj morajo biti sklicane in opravljene programske konference SZDL. Predsedstvo občinske konference je sprejelo oz. potrdilo rokovnik republiške konference SZDL, ki govori, da morajo biti v mesecu novembru izpeljane programske konference v krajevnih organizacijah SZDL, medtem ko moramo pripraviti programsko konferenco v prvi polovici decembra in tako omogočiti priprave na programsko konferenco RK SZDL Slovenije, ki bo sklicana januarja prihodnjega leta.

IVAN PETRIČ

Anton Majnik /1905-1943/

Anton Majnik je bil rojen v Voljčah na Tolminskem leta 1905. Osnovno šolo in učiteljske je končal v Italiji. Po prebegu v Jugoslavijo je končal dopolnilni tečaj iz sloveščine na učiteljsku v Ljubljani.¹⁾

Alojz Zidar piše v svojih spominih na organizacijo TIGR, da je bil Majnik še v Italiji član tajne protifašistične organizacije TIGR (Trst-Istra-Gorica-Reka), ustanovljene že leta 1927, ko je fašizem začel uničevati slovenski živelj pod Italijo. Majnik je tedaj pomagal organizaciji sestaviti tajne šifre. Zaradi svojega protifašističnega in za Italijo prevratnega delovanja v boju za osvoboditev slovenskega Primorja je moral pozimi leta 1928 zbežati čez mejo v Jugoslavijo. Italijani so ga v odsotnosti obsodili na najhujšo kazen.²⁾

Majnik je nato služboval v Zvirčah in dvakrat v Ribnici. Tu je bil pevovodja in kapelnik sokolske godbe na pihala. Pred samim vdorom okupatorja v našo deželo je bil premeščen v Kostel ob Kolpi, nato pa vpo-klican v vojsko.³⁾

Že v mesecu januarju 1941, še pred napadom na Jugoslavijo, je tajno zbiral orožje. Nekajkrat so mu ga pripeljali celo iz Ljubljane. Z Jožetom Zalarjem (po vojni se je preselil v Kočevje) sta v kleti stare hranilnice v Ribnici, kjer sta stanovala, napravila skrito skladišče za orožje.⁴⁾

Ribnica je po razsulu bivše jugoslovanske vojske pričakovala Nemce, a dočakala je Italijane. Anton Majnik, čigar usoda je v Italiji že bila zapečaten, Italijanov ni smel pričakati. Podobno usodo sta imela tudi Danilo Zelen in Ferdo Kravanja, ki sta tudi bila vodilna člana organizacije TIGR.

Ta trojka se je še pred prihodom okupatorja izgubila iz Rib-

nice. V gozdove Male gore jo je odpeljal Jože Zalar, ki ji je obenem tudi služil za zvezo. V stenah sv. Ane so imeli varno zavetje. Pred svojim odhodom je Majnik še naročil Zalarju, naj orožje, če se ne bi vrnil, preda ribniškim komunistom oziroma Filipu Tekavcu in Janezu Kmetu.

Medtem se je organizacija opora vedno bolj širila. Ustanovljen je bil prvi odbor OF v Ribnici ob navzočnosti in vodstvu Jožeta Šeška.

Majnikova trojka se je v začetku maja preselila iz sten sv. Ane v Gregurjevo (Lovšinovo) bajto v Mali gori. Tu je mirno počivala, ne vedoč, da je izdajalska roka že pokazala na njihovo skrivališče. V noči med 12. in 13. majem 1941 so Italijani pod vodstvom bivšega jugoslovanskega žandarja Jožeta Pišorna obkolili barako in pozvali trojko, naj se vda. Italijani so celo zatrjevali, da hočejo samo Majnika, toda trojka se za te pozive ni zmenila. Med pregovarjanjem se je trojka pripravila na boj. V baraki je počil strel in krogla je zadela izdajalskega žandarja v trebuh.⁵⁾

Med bojem se je trojka sporazumela, naj Majnik zbeži, ona dva pa ga bosta ščitila s streljanjem. Z begom naj bi tudi zmanjšal pritisk na barako. Ko je Majnik odprl vrata, kot da se hoče vdati, so ga brž vklenili in odpeljali stran od kočee ter ga zastražili. Boj med tovarišema v koči in napadalci pa je trajal dalje.⁶⁾

Majnikova stražnika sta bila zaverovana v spopad pred barako. To je Majnik izkoristil, odri-nil stražnika in skočil v goščavo. Z uklenjenimi rokami je zbežal in ga hajka niti streljanje za njim ni mogla dohiteti. Približno po eni uri je prenehala borba, v kateri je junaško padel Danilo Zelen, Ferdo Kravanja je

bil težko ranjen. Ko je vklenjeni Majnik prisopihal v Struge, mu je kovač in tamkajšnji župan Franc Kočevnar razkoval okove.

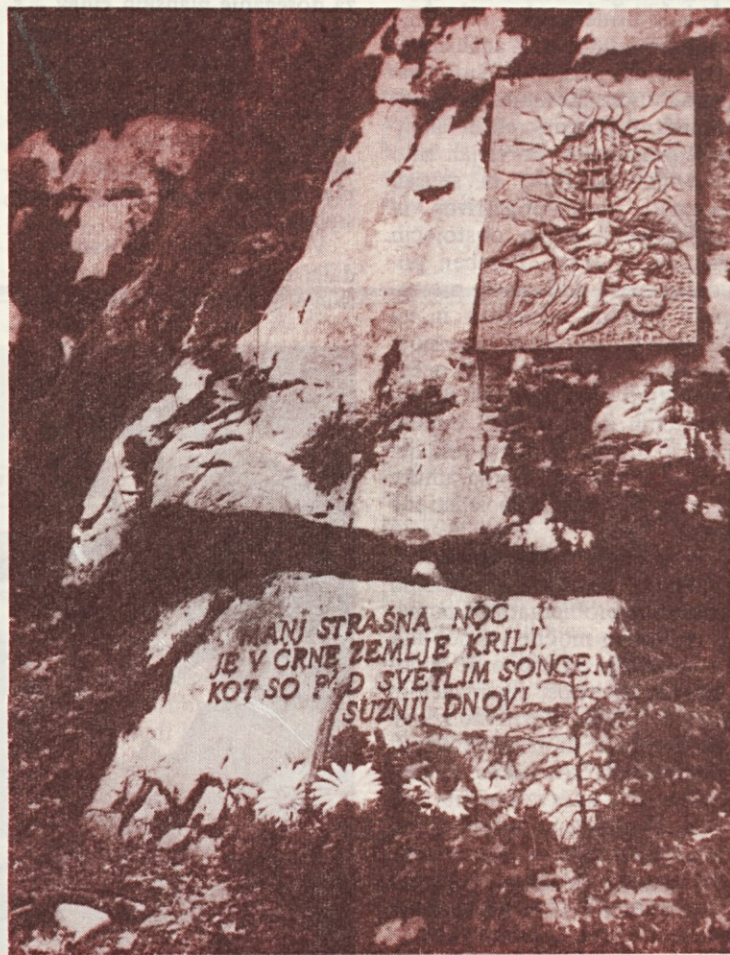
Po izgubi svojih bojnih tovarišev se je učitelj Anton Majnik preselil iz Male v Veliko Goro. Kmalu se je dobil z Janezom Kmetom in svojim sodelavcem Jožetom Zalarjem in preko nje-ga tudi s sekretarjem okrožnega komiteja KPS Jožetom Šeškom. Skupaj z njim sta reševala tudi Ferda Kravanjo, ki je med tem v bolnišnici v Ljubljani okrevljal. Kmalu zatem so začeli pripravljati ustanovitev ribniške parti-zanske čete.⁷⁾

Kmalu po ustanovitvi ribniške čete se je njen prvi ilegalec, učitelj Anton Majnik, odločil,

Anton Majnik, padel 21. novembra 1943 sredi ribniškega trga, sedaj Šeškova ulica.

da ribniško četo oboroži še z orožjem organizacije TIGR, za katero prej sploh niso vedeli.

V Loškem potoku je bila 19. 11. 1981 svečana premiera TV nadaljevanke „MANJ STRAŠNA NOČ (Ogenjca)“ v režiji Andreja STOJANA, scenarista Dimitrija RUPLA in dramaturga Saše VUGE. Delu je za izhodišče in osnovo rabila knjiga dr. Petra Gale „Partizanski zdravnik.“ Dokumentarno gradivo je preoblikovano v umetniško vizijo. Nadaljevanke pripravlja TV Ljubljana za počastitev vstaje slovenskega naroda, saj so v njej prikazane izjemne preizkušnje človeške zavesti, ko se mora misel potrditi z dejanji. V Loškem potoku sta bili predvajani tretja in četrta epizoda od skupno petih. Ti dve epizodi sta neposredno vezani na dogajanje v Loškem potoku in Ogenjci, bili pa sta tudi posneti na tem območju. Za premiero v Loškem potoku se je TV odločila, da bi se na ta način zahvalila na dragoceno pomoč, ki so jo pri pripravi in snemanju nadaljevanke nudili prvoborci in krajan-tega območja. Prva epizoda nadaljevanke bo na programu 29. novembra.

Spominska plošča Antonu Majniku na Peterlinovi hiši v Ribnici.

Preverili smo pripravljenost

Ob tednu varstva pred požarom gasilci sektorja Sodražica niso držali križem rok. Na iniciativo sektorskega poveljstva je bila sklicana skupna seja sektorja, tej pa so sledile še seje upravnih odborov vseh gasilskih društev našega sektorja.

Gasilsko društvo Sodražica je imelo sejo UO razširjeno s člani operative in NO in sicer 10. oktobra 1981 v Domu gasilcev v Sodražici. Seja je bila namenjena zlasti pripravam na primerno obeležitev tedna varstva pred požarom in izdelavi 7-dnevnega programa aktivnosti ter primerne zaključke aktivnosti ob koncu tedna.

V program aktivnosti je bilo vnešeno:

1. Organiziranje in priprava gasilske razstave;
2. Izvedba kontrolnega pregleda iz naslova požarne varnosti;
3. Izdelava pismenega priporočila požarnih ukrepov in varstva pred požarom za vsa gospodinjstva, ki jih pokriva naše društvo;
4. Organiziranje sektorske vaje.

Vse, kar smo sprejeli v program, smo tudi dosledno in v roku izvedli in sicer:

– Razstavo smo aranžirali v izložbenem oknu trgovine Dom v Sodražici (KZ Ribnica). V izložbenem oknu smo razstavili zlasti ročno gasilsko orodje,

TEDEN VARSTVA PRED POŽAROM V SEKTORJU SODRAŽICA

osebna zaščitna sredstva ter priprave za gašenje s kemikalijami oz. za gašenje začetnih požarov. Pri pripravi razstave so se delovno in požrtvovalno izkazali zlasti tovariši France Rus, Janez Turk in Stane Rigler.

Ves teden smo izvajali preventivne požarnovarnostne preglede v organizacijah združenega dela, v privatni obrti in v zasebnih stanovanjskih stavbah. Komisija, ki je delala v sestavi: Milan Arko (poveljnik GD Sodražica) kot predsednik komisije in Mirko Mihelič (sektorski poveljnik) ter France Rus (predsednik GD Sodražica) kot člana, je našla več ali manj stanje, ki rešpektira požarnovarnostne ukrepe. Povsod, zlasti pa v delovnih organizacijah, imajo aparate za gašenje začetnih požarov. Tem je dala komisija nekaj napotkov v zvezi z razmestitvijo, dostopom in uporabo aparatov. Žal privatni obrtniki, pa četudi iz lesne stroke, teh aparatov nimajo, če pa so, so neuporabni in nepravilno nameščeni. V stanovanjskih hišah pa kljub številnim napotkom in prav v letošnjem tednu varstva pred požarom izdanim pismenim navodilom vsem gospodinjstvom, še vedno leži okrog dimnikov in dimnovod-

nih naprav vnetljiva navlaka. Ob teh pregledih komisija izraža veliko zadovoljstvo, da ima Inlesov tozd v Sodražici zelo dobro izurjeno gasilsko desetine, ki je tudi dobro opremljena. V sestav opreme desetine spada celo moderna MB Rosenbaver z dovoljno količino tlačnih cevi. Vsa oprema je nameščena na kombinirani ročni in avtopriključni prikolici.

Napotke za požarno preventivo v gospodinjstvih smo izdelali na posebej opremljenem listu papirja, ki zajema poleg napotkov za gospodinje tudi napotke za požarno varstvo v obrtništvu, pri uporabi tekočih goriv v kmetijstvu in celo pri rokovanju z električnimi aparati in pripomočki.

Ob zaključku tedna varstva pred požarom smo v sestavi sektorja zelo uspešno izvedli sektorsko vajo, katere priprava kakor vodstvo sta bila poverjena matičnemu društvu sektorja GD Sodražica. Pri vaji so uspešno sodelovala društva (GD Zapotok – Vinice, GD Gora, GD Žimarice in GD Sodražica. Program vaje je bil izdelan na predpostavki gašenja požara po sistemu trodelnega napada z dvema napadalnima skupinama. Vaja je bila seveda mokra. Po

končani vaji so se vse sodelujoče desetine ogledale izložbo z razstavljeno gasilsko opremo ob tednu varstva pred požarom. Vse aktivnosti sektorja so ugotovili tudi na vaji prisotni funkcionarji Občinske gasilske zveze Ribnica, predsednik Alojz Kos, tajnik Edo Tanko in poveljnik Anton Šobar; slednji je ob zaključku vaje podal nastopajočim desetinam zaključno oceno in koristne napotke.

Na poseben način je praznovalo teden varnosti pred požarom GD Zamostec, ki si gradi novo vodjarno in s tem povečuje svoj že obstoječi gasilski dom. Delo, ki jih sili k maksimalni aktivnosti na gradbišču, jim je preprečilo udeležbo na vaji, kar pa ne zamegli in ne zmanjša aktivnosti, saj gradnja doma pomeni mnogo širšo aktivnost kot aktivnost ob tednu varstva pred požarom.

Resnici na ljubo moram ugotoviti, da je sektor Sodražica po zaslugi pravilne politike občinske gasilske zveze Ribnica, samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občine Ribnica in ne nazadnje štaba za civilno zaščito občine Ribnica zelo dobro opremljeno s sodobno gasilsko opremo.

Gasilsko opremo sektorja Sodražica sestavlja 6 motornih brizgaln a/800 l, 1 motorna brizgalna a/300 l, dve kombinirani vozili s prenosno motorno brizgalno in vgrajeno črpalko a/1600 l. Gasilsko društvo Gora in GD Sodražica pa imata vsak svojo avtocisterno in tej primerno gasilsko avtoopremo.

Kadrovsko so društva našega sektorja zelo pomlajena. V vseh društvih delujejo pionirske desetine, katere se vključujejo tudi v različna tekmovanja v okviru društva, sektorja pa tudi zveze.

In končno še ugotovitev, da gasilska društva niso zgolj čuvarji družbenega in privatnega premoženja pred požarom, temveč so močna organizirana sila v sestavi frontne organiziranosti Socialistične zveze delovnega ljudstva, so mesto, kjer se interesno udeležujejo delovni ljudje in občani in zavestno sodelujejo v smeri napredka.

FRANCE RUS

Ob zaključku tedna požarne varnosti so gasilci sektorja Sodražica z moko vajo prikazali svojo pripravljenost.

REŠETO

Dopisujte v REŠETO – pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Svečana zaprisega je za slehernega vojaka posebno dejanje, svečanost, ki se razlikuje od drugih. To ni navadna zaobljuba, to je zaprisega domovini, narodu.

Domovina je zemlja, na kateri smo se rodili, na njej naredili prve korake, se igrali, učili v njenih šolah, delali v njenih tovarnah, na njivah, poljih. To je domovina svobodnih in enakopravnih ljudi, narodov in narodnosti. To je samoupravna skupnost delovnih ljudi, ki gradijo novo socialistično družbo, zasnovano na združenem delu in samoupravljanju.

Takšno domovino moramo ljubiti, takšni domovini se moramo zaobljubiti, za njo se je treba boriti, če je potrebno, zanjo dati tudi svoje življenje. Temu svečanemu dejanju so prisostvovali predstavniki družbenopolitičnih skupnosti iz Ribnice in Kočevja, veliko pa je bilo tudi staršev, ki so prišli iz najrazličnejših krajev Jugoslavije, da vidijo in slišijo, kako je njihov sin dal zaprisego svojemu narodu, domovini.

Koristni nasveti

SPREJEM TV PROGRAMOV NA OBMOČJU RIBNICE IN OKOLICE

Na našem območju je sprejem I. in programa II. TV mreže s postavitvijo pretvornikov nad Sodražico in Ortnekom dokaj zadovoljiv. Sprejem zagrebškega I. programa je mogoč skoraj povsod, le antena mora biti pravilno izbrana in postavljena dovolj visoko. Sprejem II. programa studia Zagreb pa je težavnejši, predvsem to velja za kraje pod Malo goro (Lipovec, Otavice, Dolenji Lazi). Prav ti kraji pa zadovoljivo sprejemajo program studia Koper, ki je v ostalih krajih slabši. Signal TV Koper raste severovzhodno od Ribnice, v vse ostale smeri pa pada, saj se pojavlja tudi močna refleksija (dvojna, trojna slika).

Sprejem avstrijskega I. programa je mogoč le v zelo visokih hišah-blokah in krajih pod Veliko goro (Bukovica, Blate itd.), pri tem pa moram dodati

še, da je ta program v številnih primerih zelo moten od pretvornikov v Sloveniji in Hrvaški, ki prav tako delajo na 7 kanalov kot Av I.

Tako lahko Ribničani, odvisno od lokacije, gledamo tudi do 5 TV programov; pri tem pa moramo vedeti naslednje. Širjenje TV signalov je premočrtno, zapreke (hribi, stavbe itd.) jih odbijajo tako, da se za zaprekami ustvarjajo območja, ki so v senci (kjer ni ali kjer je slab signal). Veliko zapreko za TV signal predstavlja tudi streha; če anteno montiramo pod njo, ne moremo pričakovati dobrega sprejema. Za kvaliteten sprejem TV in tudi radijskih UKV programov je neobhodno potrebno pravilno montirati antene z ustreznimi kretnicami, filtri, ojačevalci in drugimi elementi. Veliko TV in radijskih sprejemnikov prihaja na servise, češ da slabo delajo, a ko jih dobimo iz popravila, niso nič boljši. Pri tem malo kdaj pomislimo, da je slabemu sprejemu morda kriva antena.

O antenah, antenskih napravah, kablinski in satelitski televiziji pa drugič.

Za podrobnejše informacije, predvsem pa pomoč, montažo in pravilno nastavitve TV in radio antene se oglasite pri:

Popravilo in montaža TV in radio anten – Matija Remic, Prigorica 45, 61331 Dolenja vas.

REŠETO

Dopisujte v REŠETO – pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

IVE STANIČ

Dedek Mraz v drugačni preobleki

Čas novoletnega praznovanja se približuje. Verjetno se že sprašujemo, kakšen dedek Mraz nas bo letos obiskal.

Nedvomno si želimo, da bi bilo novoletno rajanje vsebinsko bogato in enkratno. Toda kako to doseči? Žal je naša

miselnost še vedno taka, da nam kroji okus pridobitniški odnos. Mislim, da se moramo povsod in ob vsakem času boriti proti taki miselnosti. Današnji čas zahteva, da razmišljamo in cenimo drugačne vrednote, vrednote v smislu programske

zadovoljitve. Pri tem pa se moramo zavedati, da program in vzdušje oblikujemo vsi krajani, a ne samo z denarjem, ki ga prispevamo, pač pa predvsem z našim odnosom, s pravilno pripravo otroka na ta dogodek. Dedek Mraz je le simbolična prispevka, ki naj bi otroka zadovoljila s svojo prisotnostjo in domiselnim programom. Hudo zgrešeno pa je, če nanj gledamo le z očmi koristoljubja. Takrat ne bo noben program dovolj dober, ker bomo usmerjeni le na število podarjenih pomaranč ali bonbonov. Prav zato smo se letos odločili, da ne bo klasične obdaritve, pač pa bo poudarek na bogatem in raznovrstnem vsebinskem programu.

Letošnje novoletno rajanje bo trajalo tri dni, od ponedeljka, 28. decembra, do srede, 30. decembra. V ponedeljek in torek bodo prireditve lutkarjev in igralcev dramske skupine iz osnovne šole Ribnica, kino TVD Partizan Ribnica pa bo predvajal risanke. V sredo pa bo osrednja prireditev s sprevedom in srečanjem z dedkom Mrazom.

Celoten program bodo izvedli domači izvajalci (KUC Gallus, osnovna šola in VVZ) in sicer v domu TVD Partizan v Ribnici ali v novem športnem centru.

Program praznovanj

Ponedeljek, 28. 12. dopoldne IGRICA (osnovna šola) popoldne RISANKA ali film za otroke (KINO TVD „Partizan“)

Torek, 29. 12. dopoldne LUTKE (osnovna šola) popoldne (RISANKA ali film za otroke (KINO TVD „Partizan“)

Sreda, 30. 12. 15.00 SPREVED DEDKA MRAZA (iz gradu do doma TVD „Partizan“) 15,30 PROGRAM

- Ples in petje snežink (ob scenski glasbi)
- Igrica, skeč, uganke
- Odkritje in nagovor dedka Mraza
- Ples in petje vseh nastopajočih
- Odhod dedka Mraza

Opomba:

Snežinke bodo preoblečene pevke iz noneta Vitra. Spremljevalci – živali bodo preoblečni člani KUD Gallus, učenci osnovne šole in VVZ. (Obleke bodo sešili v VVZ.)

Osrednja prireditev bo v domu TVD Partizan, kjer je lažje postaviti dekoracijo.

Namesto obdaritve bo dedek Mraz metal bonbone in druge dobrote. V sprevedu in na osrednji prireditvi bodo na svoje instrumente igrali tudi učenci iz glasbene šole.

„Alkoholizem in združeno delo“

Dr. Janez Rugelj: „Alkoholizem in združeno delo“, izdala in založila Dopolna delavska univerza Univerzum, Ljubljana, 1981, 235 strani, 490 dinarjev.

Pred novembrom, mesecem boja proti alkoholizmu, je založba Univerzum ponudila bralcem priročnik dr. Janeza Ruglja „Alkoholizem in združeno delo“, „popolno informacijo“ o alkoholizmu in rehabilitaciji alkoholikov za vodstvene in vodilne kadre v organizacijah združenega dela. Vse vidike zdravljenja in rehabilitacije alkoholikov je avtor natančno prikazal zato, da bi se delovni kolektiv bolj angažiral kot socializacijski dejavnik pri zdravljenju alkoholikov ob delu ter da bi del rehabilitacijskih prizadevanj prešel od psihiatrije (ki problemom alkoholizma sama ne more biti kos) na ustrezne službe in strokovnjake v organizacijah združenega dela (kadrovičke, socialne delavce, andragoge, psihologe, sociologe idr.). Namen priročnika je, da bi omenjene strokovnjake usposabljal v vseh fazah zdravljenja alkoholikov, in sicer od priprav delavca na zdravljenje prek od-

ločitve za zdravljenje do popolne rehabilitacije. Zaradi tega je priročnik dokaj obsežen.

Nekaj podatkov iz poglavja „Gospodarska škoda zaradi alkoholizma:“

V Sloveniji imamo najmanj 80 tisoč alkoholikov. Večina so v najbolj produktivni dobi svojega življenja (30 do 35 let).

Računamo, da alkoholik izgubi v življenju vsaj deset delovnih let, to pomeni, da na vsako generacijo v Sloveniji izgubimo 800 tisoč delovnih let.

Če alkoholik med letom izgubi samo dva delovna meseca zaradi bolezni in drugih izostankov z dela, gre v Sloveniji zaradi alkoholizma v izgubo na leto 160 tisoč delovnih mesecev.

Ugotovljeno je, da je alkoholik odsoten z dela 2,5-krat več kot nealkoholik. Čeprav na delovnem mestu ni vinjen, je kljub temu (zaradi „mačka“ in drugih posledic alkoholizma) veliko manj ustvarjalen kot nealkoholik. Ena od pomembnih po-

sledic odvisnosti od alkohola je, da neučinkovitost in parazitizem alkoholika progresivno naraščata skladno s stopnjevanjem odvisnosti od alkohola. Povsem neproduktiven postane alkoholik takrat, ko ga zaradi zdravstvenih posledic alkoholizma invalidsko upokojijo. Odtlej ga preživljajo drugi.

In kaj lahko ukrene organizacija združenega dela glede te problematike:

Kako se čim bolj zavaruje pred alkoholizmom? Sem sodijo predvsem red, delovna disciplina in dobri tovariški odnosi pa tudi različni ukrepi (na primer: dobri zdravstveni predlogi in strokovni pogovori pred sprejemom v delovno razmerje, da alkoholikov ne sprejema, dosledno izvajanje prepovedi uživanja alkoholnih pijač med delovnim časom, zlasti točenje po notranjih menzah, pametno in trezno praznovanje jubilejev ipd).

Prosvetljevanje in informiranje o alkoholizmu. Zlasti je koristno, če si samoupravni organi ter vodilni in vodstveni delavci občasno oskrbijo dobro informacijo o bistvu alkoholne problematike, sodobnih ukrepih v zvezi z njo in zdravljenjem. Ko si oskrbijo tudi podatke o stanju glede tega v svoji organizaciji, lahko občasno načrtujejo ustrezne ukrepe in sami osveščajo druge.

Pri preventivnem delu in osveščanju imajo posebno vlogo sindikat in druge družbenopolitične organizacije. Kot subjektivne sile lahko v organizaciji združenega dela veliko pripomorejo pri oblikovanju takšnih norm in javnega mnenja, kjer pitje in alkohol ne zavzemata vidnejšega in „spoštljivejšega“ mesta.

Pri reševanju alkoholne problematike ne gre brez doslednega discipliniranega obravnavanja vsakega alkoholika zaradi kršitev delovnih dolžnosti.

Služba za varstvo pri delu poleg socialne službe najbolj pozna problematiko alkoholizma, zlasti ob nevarnostih za nesreče pri delu. Če dosledno izvaja ukrepe za zavarovanje delavcev in premoženja, lahko veliko stori pri preprečevanju in zdravljenju alkoholizma.

Socialna služba v organizaciji združenega dela bi morala delovati kot strokovna služba, ki dobro pozna alkoholizem in ukrepanje v zvezi z njim. Ta služba mora zlasti imeti pregled nad zdravljenimi alkoholiki v organizaciji in skrbeti za njihovo nadaljnjo rehabilitacijo na delovnem mestu.

Tako pravi priročnik in o tem in še prenekaterih njegovih ugotovitvah bi veljalo razmisliti in ustrezno ukrepati v mesecu boja proti alkoholizmu – vendar ne samo v tem mesecu.

Klub samoupravljalcev

V teh jesenskih dnevih, ko so pred nas postavljene najrazličnejše naloge, je ribniški klub samoupravljalcev za potrebe boljšega informiranja in obveščanja samoupravljalcev organiziral že dva razgovora, ki naj bi bolj osvetlila nekatera področja, izredno pomembna za naše samoupravljanje.

Organiziran je bil razgovor o temi sprememb in dopolnitev v zakonu o delovnih razmerjih ter razgovor o disciplinski odgovornosti in njenem izvajanju v praksi.

Oba je vodil sodnik sodišča združenega dela SRS Ivan Žužek, ki je naš stalni sodelavec in nas redno informira o novitetah na področju, ki je najbolj zanimivo za delavce, ki delajo v samoupravnih organih. Program dela kluba je zastavljen tako, da

bomo do konca leta organizirali še nekaj aktivnosti z namenom, da se boljše in pravilneje informiramo o najrazličnejših področjih.

Zelo spodbudno je dejstvo, da se je teh razgovorov udeležilo veliko ljudi ki neposredno delajo ali pa odgovarjajo za delo najrazličnejših samoupravnih organov, med udeleženci pa smo videli tudi precejšnje število individualnih poslovnih organov, kar kaže, da se zavedajo svoje odgovornosti za nemoten potek delovanja samoupravnih organov, njihova boljša informiranost pa pomeni večjo pomoč delavcem, ki delujejo v teh samoupravnih organih. Udeleženci so med razgovorom postavljali vprašanja iz dnevne prakse ter izmenjevali mnenja in izkušnje na teh področjih.

F. Ž.

TO STRAN BODO V BODOČE UREJEVALI MLADINCI OBČINSKE KONFERENCE ZSMS RIBNICA, KI BODO S PRISPEVKI O SVOJEM DELOVANJU, PROBLEMIH IN TEŽAVAH TER O SVOJIH RAZMIŠLJANJH OBVEŠČALI JAVNOST. VČASIH SO IZDAJALI „KROŠNJARJA“, PRI TEM IMELI DOLOČENE TEŽAVE IN PROBLEME, Z NJEGOVO VSEBINO SEZNANJALI OZEK KROG JAVNOSTI, KAR PA SE V „REŠETU“ NE BO MOGLO PRIPETITI.

ZA UREJANJE TEGA DELA OBČINSKEGA GLASILA JE SOODGOVOREN Janez SKRABEC.

Klub študentov

Po precej dolgih pripravah nam je uspelo zainteresirati zadostno število študentov, ki so pripravljeni delati pri študentskem klubu. Tako smo v soboto, 7. novembra, imeli ustanovno skupščino. Prisotnih je bilo 40 študentov. Izvolili smo predsedstvo kluba, ki ga sestavljajo predstavniki študentov z vseh območij ribniške občine – za Loški potok Janez Novak, za Dolenjo vas Ivan Henigman, za Slemenca Marjan Levstek, za Ribnico Lučka Drobnič; iz Sodražice pa svojega predstavnika še niso izvolili. Tajnik je Marta Nadler, podpredsednik Jože Drobnič, predsednik pa Alenka Nadlor. Prav tako smo izbrali predsednike posameznih komisij: socialnoekonomsko vodi Boštjan Debeljak, kadrovska Matjaž Ložar, kulturno Mateja Voljč, športno Ludvik Gorše, informativno propagandno Jolanda Gregorič in idejnopolitično Brane Kozina. Predsednik aktiva ZK je Peter Karpov.

Sprejeli smo program dela za študijsko leto 1981/82 in pravilnik o delovanju študentskega kluba. Poleg okvirnega programa so posamezne komisije izdelale tudi operativne programe. Na sestanku razširjenega predsedstva OK ZSMS smo uskladili programe, da bi bilo naše delo čim bolj povezano in da ne bi prišlo do podvajanja posameznih akcij. Torej smo se že na samem začetku tesno povezali z OK in upamo, da bo tudi

naše nadaljnje delo potekalo ob obojestranskem sodelovanju. Navezali bomo tudi stike s klubom štipendistov, ko bo ustanovljen, ni pa izključena tudi združitev obeh klubov. Izvolili bomo še dva delegata v KMVI in enega delegata v odbor za štipendiranje. Predsedniki komisij bodo v kratkem sklicali cestanke tistih študentov, ki so se na skupščini prijavili za delo v posameznih komisijah. Sicer pa so predvidene prve dejavnosti. Do novega leta bomo sodelovali na proslavah ob državnih praznikih, organizirali rekreacije v okviru OK, če bomo le dobili dvorano, in pripravili brucovanje.

Torej Klub študentov je ustanovljen. Sedaj moramo v svoje vrste pritegniti še druge študente, nikakor pa ni naš namen le zabava, kot nekateri morda zmotno mislijo.

A. NADLER

Vojak umetnik Tibor Varga, ki je na služenju vojnega roka v ribniški kasarni, skrbi v garnizonu za kulturno zabavno življenje. Prišel je kot poznan fotograf, ki je do sedaj imel že več ko 110 razstav v domovini in tujini. Do leta 1976 se je ukvarjal z „živo“ fotografijo, po tem letu pa se je odločil za nov slog fotografije, tako imenovano „režirano“ fotografijo. Pri srcu mu je mednarodno priznanje, dobljeno v Parizu leta 1976; dobil pa je tudi še druge nagrade na samostojnih ali mednarodnih razstavah.

Presenečenja pa so...

„Mladost v pesmi, besedi in spretnosti“ – kako mogočen naslov! Zazelela sem si ogledati to manifestacijo kljub šibkemu zdravju.

Ko sem stopila v hram ene od grških muz (katere le?), sem kar trepetala od pričakovanja. Bo ali ne bo enako kot lani? Tedaj pa se začne prireditev. Tovariši vojaki, mladinki in mladinci, ostali gost! Da da, to je tisto pravo! Poglejte vendar, prvi krog vprašanj! Da da, prvi odgovor je pravilen, tudi drugi in še dva, ki sta tudi pravilna. In zdaj Jugoslavija. Vedno znova jo podoživljaj. Tako lepo je, če dobiš tisto, kar si pričakoval... Oh, kaj pa je zdaj to? Te točke vendar še nisem nikoli videla! Joj, zmanjkuje mi zraka in tal pod nogami (le kako mi je uspelo izreči tako dolg stavek, ko se pa vendar onesveščam? ...) ... na pom...

Dragi bralci, oprostite za-

radi tehničnih motenj. Naša novinarka je od prevelikega razburjenja padla v nezavest. Ne bodite v skrbeh, tudi Partizan vodi proti Crveni zvezdi z 79 : 73, kot lahko slišite od zgoraj. Mi pa sledimo programu. Medtem se je zvrstilo že nekaj točk, vzdusje je v dvorani vroče, tekmovalci se borijo z dušo in telesom (in z žirijo) za nove točke, ravno tako gledalci. Zdi se, da imajo več uspeha prvi. No, že pričakujemo razglasitev rezultatov. Kako sta hitro minili ti dve urici! Nekateri so se smejali, nekateri so gledali, tretji spali, četrti (teh je bila velika večina) so ostali doma. Torej za vsakega nekaj kot na razprodaji. Tekmovalci so za svoj trud dobili nagrade, gledalci pa so šli lahko za 50 din na ples. Torej ne more nihče reči, da presenečenj ni bilo!

Cvetje hvaležno odklanjamo. MARJANA BENCINA

Fotografija in umetnost

Če se zanimate za umetnost vsaj toliko, da od časa do časa iz radovednosti stopite v kakšno galerijo, vam je lahko žal, če si niste ogledali razstavo vojaka Tibora Varge. Zamudili ste namreč priložnost, da se nekoliko podrobneje seznanite z umetniško fotografijo. Razstava je bila nekoliko nenavadna za naše razmere in navede, zanimiva pa predvsem zaradi raznovrstnih tehnik in motivov. Opaziti je bilo, da je imela večina fotografij nekakšno na-

daljevanje. Fotografovo idejo sta namreč ponazarjali dve, tri ali več fotografij, povezanih v celoto. To potrjuje tudi sam Varga. Pravi, da je njegovo delo sestavljeno predvsem iz zbirk. Drži se načela, da vsako leto izbere najbolj uspešno zbirko, ki jo potem pošlje na natečaj. Ena izmed nagrajenih zbirk je bila tudi razstavljena z naslovom „Ženska, ki izginja“.

Med fotografijami je bilo opaziti tudi nekaj takšnih, ki so se od drugih razlikovale. Na teh fotografijah prikazuje odnos med naravo in industrializiranim urbanim okoljem. Omeniti velja še dve fotografiji, ki ju je posnel na Irskem. Ne predstavljata ideje, temveč želita predstaviti le tehnično popolno fotografijo.

In kaj bi bilo potrebno še reči o razstavi? Da je v Ribnici podobnih razstav vse premalo. Če pa jih že organizirajo, so delne vse premalo pozornosti. Če pa se nam ponudi priložnost za obisk katere od razstav ali prireditev, se temu ne izognimo! Že zato ne, ker jih je tako malo. Ni se vam treba bati, da bi zaradi ogleda izgubili preveč časa.

Če boste obiskali katero od podobnih prireditev, boste morebiti lažje razumeli utrip kulturnega življenja v Ribnici.

HARJATI REGAVA

Obrambna vzgoja prebivalstva – pravica in dolžnost slehernega občana

V novembru in decembru bodo na vrsti nove teme iz obrambne vzgoje prebivalcev – Dve temi sta na voljo za samostojno predelavo v Naši obrambi – Obrambno in samozaščitno usposabljanje je sestavni del družbenopolitičnega izobraževanja – Predavanja za moške, stare od 15 do 60 let, in ženske od 15 do 55 let starosti.

Že vrsto let se v zimskih mesecih občasno dobivamo na predavanjih in razgovorih o programih obrambnega in samozaščitnega usposabljanja prebivalcev. Na takih srečanjih zvedo občani vedno kaj novega s področja splošne ljudske obrambe, zvedo za smotre in cilje naše nenehne pripravljenosti, za mednarodne silnice, ki pogojujejo takšne naše aktivnosti ipd. Na občasnih vajah vsi skupaj tudi preverjemo naša znanja in spoznanja, usposobljenosti in pripravljenost.

Program pouka in usposabljanja občanov za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite temelji na osnovnih izhodiščih našega sistema, na revolucionarnem izročilu, ustavi, sklepih družbenopolitičnih organizacij, ustreznih zakonih. Obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je dejavnost posebnega družbenega pomena in je sestavni del družbeno političnega izobraževanja in delovanja v naši samoupravni socialistični skupnosti. Obsega idejnopolitično izobraževanje, vojaško-strokovni pouk in varnostno in samozaščitno usposabljanje.

Naloge tega usposabljanja so:

- razvoj socialistične samoupravne zavesti in usposobljenost ljudi za obrambo in samozaščitno delovanje,
- razvoj in krepitev zasnove

in doktrine splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite,

- seznanjanje občanov z delovanjem našega družbenopolitičnega in družbenoekonomskega sistema v KS in tozdih, bodisi v vojni ali drugih razmerah,

- pojasniti pomen vsklajenega in uspešnega delovanja pri mobilizaciji ljudi in materialnih sredstev v različnih razmerah,

- seznanjanje ljudi z diverzantsko dejavnostjo in načinom boja proti njim,

- pripraviti ljudi na sodelovanje v protioleptni borbi,

- pojasnjevanje vojaškopolitičnega položaja v svetu in varnostnih razmer pri nas,

- priprava ljudi na uspešno zastopanje sovražnemu psihološko-propagandnemu delovanju,

- seznaniti občane o možnostih zaščite in oskrbe ter sistemom alarmiranja v vojni in izrednih razmerah,

- pomen razvijanja metod in oblik delovanja in uresničevanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v sistemu socialističnega samoupravljanja.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito skupščine občine Ribnica je že spomladi sprejel program usposabljanja v tej sezoni in imenoval večjo skupino predavateljev, ki naj bi v decembru letos in januarju prihodnje leto predavanja izvedli po vseh krajevnih skupnostih. Na predavanjih bomo obravnavali dve temi

in sicer: Delovanje družbenopolitičnega in družbenoekonomskega sistema v krajevni skupnosti in temeljni organizaciji združenega dela v vojni in drugih izrednih razmerah ter Oklepna sredstva in vodenje boja proti njim (skupaj tri ure).

V prvi temi bo dan poudarek predvsem dejstvu, izhajajočem iz ustave, o nepriznavanju kapitulacije v primeru vojne. To pomeni, da družbenopolitični in družbenoekonomski sistem živita in delujeta dalje, se pravi da gre za njuno kontinuiteto v vsakršnih razmerah. Pri tem je seveda izrednega pomena vloga delovnih ljudi in občanov, krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij združenega dela v sistemu splošne ljudske obrambe in v vojni. V zvezi s to temo se bomo na predavanjih seznanili tudi z vlogo družbenopolitičnih in družbenih organizacij, komitejev za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, z medsebojno povezanostjo in usklajenostjo obrambnih načrtov ter oblikami in načini organiziranja oboroženega boja v krajevni skupnosti.

V drugi temi – Oklepna sredstva in vodenje boja proti njim – bo podan prikaz najrazličnejših oblik boja proti oklepnim sredstvom pa tudi o najrazličnejših oklepnih sredstvih, s katerimi razpolagajo sodobne armade.

Kot rečeno, ti dve temi bosta podani na predavanjih iz obrambne vzgoje za prebivalstvo v starosti od 15 do 60 (moški) oz. 55 let (ženske) v decembru in januarju. Podrobnejši raspored bo izdelan kasne-

je, o tem pa bodo vsi obvezniki pravočasno (na ustrezen način) obveščeni. Organizator in izvajalec obrambnega usposabljanja želi doseči čim večjo udeležbo, le-ta pa naj bo posledica resničnega zanimanja ljudi, hotenja, zvedeti kaj novega, se naučiti in se usposobiti za morebitno vojno ali druge težke razmere, ne pa posledica strahu pred morebitno kaznijo zaradi neudeležbe. Gre za zavestno sodelovanje slehernega v izvajanju obrambnega usposabljanja, za našo skupno krepitev obrambne in samozaščitne sposobnosti nas vseh in družbe kot celote. Končno je izvajanje sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ustavna pravica in dolžnost nas vseh in tej pravici in dolžnosti se ni potrebno izmikati.

In še to! V decembrski številki Naše obrambe bosta obravnavani dve temi iz ciklusa obrambne vzgoje in sicer: Mobilizacija v različnih pogojih ter Diverzantsko dejstvovanje. Teh dveh tem ne bo na splošnih predavanjih, pač pa naj bi jih občani proučili doma. Zaradi tega bomo s posebnim obvestilom decembrsko številko Naše obrambe posredovali slehernemu gospodinjstvu v občini brezplačno z željo, da se vsi člani gospodinjstva seznanijo z vsebino revije, posebno pozorno pa naj prouče omenjeni temi. To obliko usposabljanja lahko imenujemo svojevrstno novost, ki bo, upamo, rodila lepe sadove.

Sicer pa – na svidenje v decembru oz. januarju na razgovoru o prvih dveh temah iz obrambne in samozaščitne vzgoje!

F. GRIVEC

Obiskali so nas študentje iz Namibije

V Mednarodnem centru za upravljanje podjetij v družbeni lasti v deželah v razvoju že nekaj časa študira skupina študentov iz Namibije. Namen njihovega izpopolnjevanja je usposobiti se za bodoče upravljanje podjetij v osvobojeni Namibiji. Letošnja skupina študentov, ki je že druga po vrsti, dela po nekoliko skrajšanem programu, ker so del snovi v dogovoru z Mednarodnim centrom predelali že v Lusaki.

V Mednarodni center so prišli v začetku aprila letos in bodo ostali pri nas do konca septembra. Prišli so iz Lusake (Zambija), kjer so obiskovali posebno šolo, ki se imenuje Inštitut združenih narodov za Namibijo in je v rangu naše višje šole, ter so v treh letih osvojili ustrezna znanja iz ekonomike, zakonodaje, administracije, kadrovske in socialne politike, organizacije dela, računovodstva, zgodovine, družbenega razvoja in drugega, kar naj bi potreboval pri svojem bodočem delu vodilni in strokovni delavec v upravi, industriji, kmetijstvu ali na drugih področjih dela.

Vendar so izkušnje iz sorodnih afriških in drugih dežel pokazale, da ni dovolj samo splošno strokovno znanje, pač pa ga je treba razširiti in poglobiti, še predvsem, če se odločimo za neko konkretno dejavnost, tj. upravljanje podjetij. V tem smislu so se našli na razpotju tudi absolventi te šole v Lusaki, ko so se odločali za razne bodoče delovne usmeritve in s tem tudi za poti svojega nadaljnjega razvoja.

Glede na predvidene naloge je vodstvo nove bodoče Namibije sklenilo, da skozi več let pošilja skupine po 15 študentov na študij v Mednarodni center v Ljubljano, da se izpopolnijo v upravljanju podjetij, druge skupine pa so odšle na specializacijo v zvezi s planiranjem, spoznavanjem z novo tehnologijo, državno upravo itd. v ustrezne institucije, ki so locirane v posameznih deželah.

Letošnja skupina študentov v Mednarodnem centru v Ljubljani bo v šestmesečnem programu obdelala temeljno problematiko, ki zadeva upravljanje podjetij. Če jo na kratko navedemo, bi bila naslednja:

- vloga, naloge in cilji upravljanja podjetij v družbeni lasti, ekonomski in socialni cilji;
- organizacija podjetij, vloga posameznih služb in njihovega delovanja;
- planiranje dela na individu-

alnem, organizacijskem in družbenem nivoju;

- organizacija in vodenje proizvodnje;
- ekonomika dela, uspešnost poslovanja, informacijski sistem;
- problemi v zvezi s financiranjem, investicijami in spremljanjem rezultatov dela;
- naloge sodobno organizirane kadrovske in izobraževalne službe;
- tržna problematika, marketing raziskovanje;
- organizacijski razvoj, načrtovanje delovnih ciljev ter skupinsko reševanje problemov;
- vzpodbujajoči in ovirajoči dejavniki produktivnosti dela;
- vloga poslovnih služb pri raziskovanju;
- ekonomska gibanja in smeri razvoja v svetu ter mednarodna menjava;
- participativne in samoupravne oblike dela in cilji, ki jih s tem v zvezi skušamo doseči.

Namen tega študija je, da se udeleženci podrobneje seznanijo z navedeno tematiko in da se usposobijo za uspešno upravljanje podjetij, na kratko povedano, za učinkovito načrtovanje in izkoriščanje obstoječih virov

(finančnih, tehnoloških, kadrovskih itd.) in čim večje sodelovanje ter zadovoljevanje zaposlenih pri reševanju problemov podjetja (opravljanju dela, uspešnosti, doseganje ciljev itd.) in komune (stanovanja, transport, šole itd.).

V skladu s tem je študij v Mednarodnem centru dvojnega značaja: teoretičnega in praktičnega.

V teoretičnem delu se študenti seznanjajo s sodobnimi ugotovitvami in raziskovalnimi izsledki na zgoraj naštetih področjih v obliki predavanj, tekstov, diskusij ipd. V praktičnem delu pa so na vrsti vaje, primeri, obiski v podjetjih, praktično delo, konsultacije in drugo. Celotno izpopolnjevanje je pripravljeno v obliki modrilnega sistema tj. dodajanje posameznih segmentov, delov novega znanja k obstoječemu, osnovnemu znanju. Vsak modul ima svoj teoretični in praktični del in traja praviloma teden dni. Za vsak modul pripravi odgovarjajoč strokovnjak načrt dela, opredeli cilj, naloge, čas, metode, način poteka dela in sodelavce. Na koncu modula je potrebno preveriti znanje, ki, v kolikor je uspešno, omogoča prehod na naslednjo stopnjo

znanja. Če se pojavijo pomanjkljivosti v razumevanju in obvladovanju znanja, se že za časa poteka učenja nudi ustrezno pomoč, kot npr. dodatne inštrukcije, ponavljanje, novi primeri ipd., ali pa se poiščejo rešitve v naslednjem modulu.

Prednost takega dela je očitna in večstranska in sicer, prvič, ker se novo znanje posreduje in dodaja na obstoječe (izhodiščno znanje je treba vsekakor določiti), ne gre v prazno, kot se to včasih dogaja pri standardnih programih, ki so a priori določeni s strani šolskih institucij ne glede na študentovo predznanje in interes; drugič, sproti se meri napredek v študiju, kar omogoča odpravljati pomanjkljivosti in dodajati vse tisto, kar se uvidi, da je potrebno; tretjič, teoretična znanja in praktične izkušnje se sproti povezujejo v skladno celoto, kar je blizu realni življenjski situaciji, tj. razumevanju in reševanju problemov, takšnih kot so.

In ne nazadnje, študij v drugi deželi, npr. v Jugoslaviji, omogoča študentom primerjanje domačih, lastnih izkušenj z drugimi, drugačnimi rešitvami enakih problemov. Menimo, da je to še posebej pomembno za vse tiste, ki se odločajo za vodilne (poslovodne) funkcije v javnih podjetjih, ker se ne morejo učiti samo na lastnih dosežkih (napakah), ampak tudi oz. predvsem na tujih dosežkih (napakah).

Dosedanje ugotovitve vodstva programa in izjav namibijskih študentov ter zastopnikov OZN, ki so bili na obisku, kažejo, da se program uspešno odvija, da tak režim učenja omogoča delo dopoldne in popoldne. To je intenzivni značaj študija. Nadalje pričakujemo še večji napredek, ki se bo na koncu pokazal – samostojni zasnovi in reševanju problemov projektnega, skupinskega dela.

Naj omenimo še, da so udeleženci tega programa seznanjeni in do neke mere vključeni v vse raziskovalne projekte, ki se odvijajo v MCUP v Ljubljani, s tem pa tudi z regionalnimi in nacionalnimi centri v deželah v razvoju, kar jim bo omogočalo nadaljnji osebni razvoj.

Dr. STANE MOŽINA

REŠETO

Dopisujte v REŠETO – pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Akrobatsko smučanje (hot dog)

Kadar smučate po belih planjavah in se sonce lovi v snežne vrhove, vas morda ne prime, da bi zavriskali? Seveda vas! Pa zavriskejte, zakaj pa ne! Bi od veselja preskočili kako ne preveliko grbino ali po domače „kucelj“? Seveda bi! Pa jo preskočite! Ali vas morda prime, da bi ob skoku naredili še salto? Po možnosti trojno nazaj z vijakom? Ali jo lahko naredite? Seveda ne! Kaj takega bi bilo pretežko in predvsem prevarno. Salte so tudi brez „dilca“ zamotan posel. Vriskanje in preskakovanje grbin je za izražanje prekipevajočega veselja povsem dovolj.

Nekemu ameriškemu smučarju, ki se je v začetku stoletja podil po snežnih planjavah, pa to ni bilo dovolj. Namesto da bi se ves prestrašen in s tresočimi nogami spustil po pobočju, je na grbini naredil salto. Rodil se je „hot dog“ in v hipu zamrl; leto 1912 ni bilo primerno za norčije. Svet in posebej Evropo so pretresale skrbi in o kakšnem prebitku življenjske sile in o prekipevajočem veselju ni bilo niti sledu. Konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let pa so bili pogoji povsem drugačni. Smučanje je postalo eden najpopularnejših in najbolj množičnih športov. „Hot dog“, ki se je ponovno pojavil v Ameriki, je tokrat začel svoj zmago-slavni pohod in prodrl tudi k nam.

Najprej se je pojavil na Kani-nu, kjer je pet slovenskih pionirjev smučarskega ekshibicionizma pripravilo prvo smučarsko prireditev za gledalce. Ni minilo veliko časa, že so začeli ustanavljati klube. Eden prvih je bil Delta klub iz Ljubljane, „Hot dog“ klub Kranj, „Hot dog“ klub Ravne na Koroškem in še veliko drugih v Sloveniji in

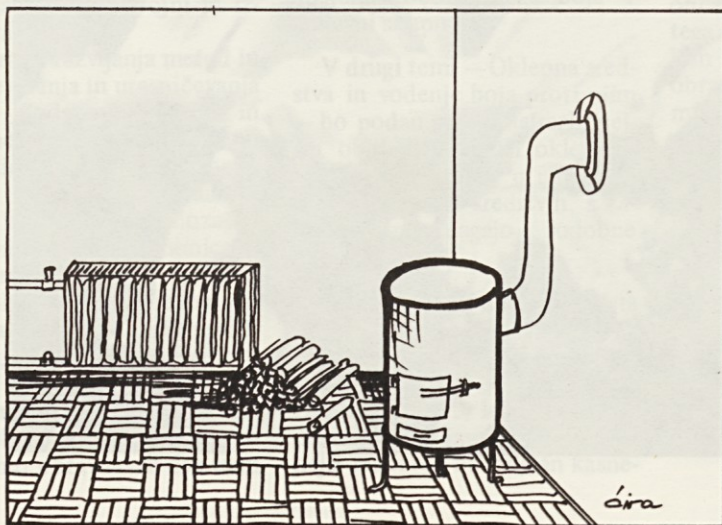
tudi v drugih republikah. Z ustanavljanjem klubov pa se pozneje začnejo tudi tekmovanja, ki so veliko bolj naporna, kot si nekateri mislijo, kajti potrebno je veliko treniranja in pametnega dela. Tako je Delta klub organiziral s pomočjo Alpine v Kranjski gori prvo tekmovanje za evropski pokal v ekshibicijskem smučanju, ki je seveda privabilo veliko gledalcev. Zaradi zanimanja, ki ga je vzbudilo in zaradi kvalitetne udeležbe, nastopili so najboljši evropski hotdogarji, bo postalo tradicionalno.

V glavnem pa v ekshibicijskem smučanju ločimo tri vrste tekmovanj, in sicer:

1. skoke,
2. vožnjo po grbinah,
3. „balet“ na smučeh.

Vse te vrste so na moč mikavne vendar pa tudi temu primerno nevarne in zahtevne. Zato za vse, ki vsaj malo „dilcajo“ po snegu, priporočam vsaj minimalno kondicijsko vadbo. Ne kadite in ne pijte alkohola, pa bo vse skupaj še boljše!

BOŠTJAN ČEŠAREK

V šoli se dobro počutimo

PIŠEJO NAJMLAJŠI LONČARJI IZ CELODNEVNE ŠOLE

Kar malo pozabili smo, da smo v zadnjih letih pogosto govorili o uvajanju celodnevne šole v naših krajih in da smo imeli prejšnjo zimo in spomladi vrsto dokaj burnih razprav o tem, kje, kdaj in kako naj pričetno izvajati že velikokrat sprejete dogovore o COŠ.

S celodnevno osnovno šolo naj bi po načrtih pričeli najprej v Loškem potoku, spomladi letos smo ugotovili, da to iz najrazličnejših vzrokov ni mogoče, zato je bila določena podružnična šola Dolenja vas, najzarje pri nas v ledino celodnevne šolanja. Prehod na celodnevno šolo ni majhna stvar, posebno še, če se stori skoro čez noč in ob sorazmerno majhnih materialnih možnostih. Tudi sicer lahko ugotavljamo mnogo premajhno zanimanje za dosedanja potek in uspešnost izobraževalne novosti pri nas in nam je še toliko bolj dobrodošlo pisanje pionirjev iz Dolenje vasi, ki so na kratko opisali novo vsebino svoje šole.

„Radi bi se predstavili,“ so nam napisali. „Smo učenci celodnevne osnovne šole Dolenja vas in smo na tako obliko dela prešli prvi v občini. Pri nas se je marsikaj spremenilo. Ne samo, da imamo nov način dela v šoli, pač pa so nam uredili šolo tako, da je bivanje v njej zelo prijetno. Imamo novo centralno ogrevanje, vse je na novo prepletkano in prebeljeno, imamo nekaj nove opreme in učil, novo posodo itd.“

V šoli smo od 8. ure do 14.30 oz. 15.15. Vse naloge napišemo v šoli in tam se tudi sproti učimo. Vsak učenec ve, kaj mora v določenem dnevu opraviti, zato se vsak trudi, da

bi svoje delo čim prej in v redu opravil. V šoli imamo tudi malico in kosilo, ki nam ga za sedaj še pripravljajo v Ribnici. V načrtu imamo novo kuhinjo, da bomo lahko pri nas pripravljali tudi kosila.

Lepo je poskrbljeno tudi za delovanje v različnih dejavnostih, saj imamo na šoli organiziranih kar osem krožkov, družabne, rekreacijske in športne dejavnosti.

Prizadevali si bomo, dbo naša šola vedno lepo urejena in da bo bivanje v njej še prijetnejše.“

Kot vidimo, se učenci v celodnevni šoli dobro počutijo, veseli so je. Ustrezni občinski dejavniki morajo seveda na osnovi ocene dosedanjega dela čim hitreje načrtovati tudi nadaljnji razvoj celodnevne osnovne šolanja pri nas, oziroma prispevati k temu, da bo prva taka šola v občini še pridobivala na kvaliteti.

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica – Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov – Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec (glavni in odgovorni urednik), Stane Kromar, Karel Oražem, Ivan Petrič, Viktor Pogorelec, Alojzija Zakrajšek in Fran. Železnik (tehnični urednik) – Uredništvo: SO Ribnica, 61310 Ribnica (tel. 861-090, 861-091) – Grafična priprava; DITC Novo mesto; TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.